

BÁCSMEGYEI FÜGGETLENSÉG

A BACS-BODROG VÁRMEGYEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor.,
negyedévre 3 kor. — Néptanítók részére: Egész évre
8 kor., félévre 4 kor. — Egyes szám ára 10 fillér.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Felelős szerkesztő:

Dr. MAYER NÁNDOR.

Laptulajdonos a „Zombori Függetlenségi Párt.”

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Erzsébet-körút 13. sz.
hová a lapot illető közlemények és az előfizetések kü-
lendők. — Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.
Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszáma: 76.

A válság.

Zombor, december 1.

Azok a politikai jelentőségű hírek, amelyeket a legutóbbi napok eseményei vetettek felszínre és kürtöltek világgá, fölöttébb alkalmasak arra, hogy még mindig komoly aggodalommal szemléljük a válság fejleményeit.

A hét szenzációja Tisza István grófnak bécsi audienciája volt. És a politika vízei erősen háborognak attól a kődarabtól, amelyet a kormány a szabadelpárt reaktiválásának szándékával dobott belé.

Egyébként a válság az utóbbi napok folyamán alig jutott egy lépéssel is közelebb a megoldáshoz. A sajtóban ugyan a legkülönbözőbb és legkalandosabb híresztelések látnak napról-napra napvilágot, de mindazok a híresztelések csak üres kombinációknak bizonyulnak. Az utóbbi napok politikai történetében az egyetlen pozitívum az, hogy tulajdonképpen még mindig semmi sem történt, döntés még mindig nincs.

A helyzetet most is folyton a bankkérdés dominálja. E körül a kérdés körül forog már tavasz óta az egész válság. Ezt semmi más, erőszakosan előráncigált taktikai fogás le nem szoríthatja az aktuális, a sürgősen megoldandó kérdések szinteréről.

Ma már ott állunk, hogy ebben a kérdésben, — ami különben igen természetes is, — alig számbavehető kivétellel egy véleményen van az ország egész közvéleménye. Az önálló bank eszméjének, az önálló gazdasági berendezkedés gondolatának hívei hatalmas tulsúlyban vannak az országban. Ami természetes is, mert hiszen magyar emberek között nem lehet abban véleménykülönbség, hogy a bankönállóság egyik legfontosabb kiegészítő része az önálló állami életnek.

Az 1906. évi januári képviselőválasztások alkalmával a nemzet itélkezett. És ítélete a régi rend zsoldosait elűzte a magyar politika porondjáról. A nevezetes januári ítéletmondás a politikai helyzet uraivá az akkori ellenzék embereit tette. A nemzet gyönyörűséges hevülettel a függetlenségi pártnak, a függetlenségi eszme híveinek adott több-

seget. És ezzel lesújtó ítéletet mondott minden közösügyes törekvésre.

A függetlenségi párt a bankönállóság megvalósításával teszi meg az első lépést programjának megvalósítása felé. Ezt a lépést nyomon követi majd politikai függetlenségünk lépésről-lépésre való kiküzdésének nehéz, szívós munkája.

Az országos függetlenségi és 48-as pártban bekövetkezett pártszakadás némileg elodázta ugyan az önálló magyar nemzeti bank megvalósításának időpontját, de korántsem vette le azt a napirendről.

Minél tovább húzódik a válság megoldása, annál valószínűbb, hogy mi, függetlenségiak újból megértjük egymást. A Kossuth-párt is rájön arra a meggyőződésre, hogy kishitűséggel, megalkuvással, a függetlenségi párt programjának szegre akasztásával Bécs-től jogaink elismerését kicsikarni nem lehet.

Igen közellevőnek látszik az az idő, amikor a Kossuth-párt újból vissza fog térni hozzánk, az anyapártba. És akkor egyesült erővel fog küzdeni a függetlenségi párt törvényekben gyökeresítő, kétségtelen jogai mellett.

A függetlenségi program megvalósítása nélkül, mely végeredményében egész a perszonal unióig megy, nem lesz nyugalom soha ebben az országban. A kölcsönös megértés, a felülről jövő engedékenység pedig a zavartalan, a biztos haladás útját veti meg nemcsak a nemzetre, hanem az uralkodó házra nézve is.

Zombor, december 1.

A Bácsmegyei Függetlenség — az Alföldi Függetlenségi Párt hivatalos lapja. Az Alföldi Függetlenségi Párt elnöksége hivatalos organumává avatta lapunkat. A vezetőség erről a következő átiratban értesítette szerkesztőségünket: A Bácsmegyei Függetlenség tekintetes szerkesztőségének Zombor. Az Alföldi Függetlenségi Párt méltányolva azt a lelkes és kitartó küzdelmet, melyet a Bácsmegyei Függetlenség öt éve folytat már az Alföldön és Délmagyarországon a 48-as eszmékért, elhatározta, hogy a magyar sajtónak ezt a kipróbált hűségű és tekintélyes organumát a Párt zombori hivatalos lapjává deklarálja. Midőn elnökségünk ezt az elhatározását a tekintetes szerkesztőséggel tudatja, egyttal

elismerését fejezi ki azért a rendületlen megalkuvást nem ismerő harcért, amelyet Magyarország gazdasági függetlenségeért és az önálló nemzeti bankért folytat a Bácsmegyei Függetlenség. Szeged, 1909. november 27. Az Alföldi Függetlenségi Párt elnöksége: *Becsey Károly dr.*, elnök. *Gallowich Jenő* ügyv. alelnök.

Teleky Arvéd gróf beszámolója. Ujvidéken a délmagyarországi összes függetlenségi szervezetek részvételével impozás népgyűlést tartottak vasárnap, amelyen Teleky Arvéd gróf beszámoló beszédet mondott. A népgyűlésen Holló Lajos, Bakonyi Samu, Laehne Hugó, Putnoki Mór, Becsey Károly, Kardos Samu és Tüdös Janos függetlenségi képviselők is résztvettek, de megjelentek az összes szerb radikális képviselők is Krassojevics György pártelnök vezetése alatt. A népgyűlés délután 2 órakor azzal kezdődött, hogy dr. Demetrovics polgármester átnyújtotta gróf Teleky Arvédnek a város diszpolgári levelét. Balla Árpád pártelnök üdvözölte a megjelenteket. Teleky Arvéd mondott azután beszédet, amelyben a választói reformmal és a bankkérdéssel foglalkozott. A választó reform meg nem valósításának az odiumát Andrássy Gyula grófra háritotta. Áttérve a bankkérdésre, hangsúlyozta, hogy Kossuth Ferenc buzdította a pártot az önálló bank mellett való agitálásra és azután ő hagyta cserben őket. A függetlenségi párt akarata ellenére nem lehet személyi kultusz alapján politikát csinálni. Teleky Arvéd gróf után Holló Lajos mondott tüzes beszédet. Bakonyi Samu a debreceniek üdvözlését tolmácsolta. Végül az alföldi függetlenségi párt szervező ülést tartott.

Lányi Mór beszámolója. Lányi Mór, a regőcei választókerület országgyűlési képviselője vasárnap délelőtt Katymáron, vasárnap délután Órszálláson, hétfőn délelőtt pedig Regőcén beszámolót mondott. A képviselőt mind a három községben nagy lelkesedéssel fogadták és mindenütt helyeselték, hogy a Justh-párthoz csatlakozott.

Baloghy kulai választói között. Baloghy Ernő dr., a verbászi kerület népszerű országgyűlési képviselője sorra látogatja kerületének községeit, hogy választói előtt a politikai helyzetről nyilatkozzék. Vasárnap délelőtt Kulán tartott beszámolót, amelyben megokolta, hogy miért csatlakozott a Justh-párthoz. A község háza udvarán tartott beszámolón a választó polgárság igen nagy számban jelent meg. A választók Baloghynak tántoríthatatlan és férfias magatartásáért egyhangú bizalmat szavaztak és kitörő lelkesedéssel buzdították a további küzdelemben való kitartásra. A gyűlés Justh Gyulát táviratilag üdvözölte.

A Katholikus Népszövetség zentai közgyűlése.

— Sajat tudósítónktól. —

Zenta, november 29.

Zentán vasárnap folyt le a Katholikus Népszövetség rendes évi közgyűlése, melyen az ország minden részéből igen nagy számban vettek részt a népszövetségi tagok.

Az ünnepségeket a zentai népszövetségi helyi szervezet zászlajának felszentelése nyitotta meg. Már reggel 7 órakor gyülekezett a közönség a zentai keresztény-szocialista egyesületben, ahonnan a tüzoltó-zenekar hangjai mellett felvonultak dr. Tripolszky Aladár kir. közjegyző lakásához, ahol atvették a zászlót. A zászlóanyát Sztrilich Béla főszolgabíró üdvözölte, Novoszel Erzsike pedig Pata Ferenc alkalmi versét szavalta el. Innen a menet a templomba vonult. Itt dr. Steécz György apátkanonok celebrált ünnepi misét fényes segédlettel, mise után pedig megáldotta a zászlót.

A közgyűlés feltizenegy órakor kezdődött a városház közgyűlési termében. Rakovszky István elnök nyitotta meg a közgyűlést, majd dr. Ernszt Sándor vezérigazgató számolt be a szövetség pénzügyéről. A számvizsgáló bizottság jelentése, melyet Beniczky Ödön országgyűlési képviselő, a kormányzótanács tagja terjesztett elő, a pénzügyteljesen rendben talalta. Haller István főtitkár szép beszéd keretében számolt be a szövetség munkájáról és beterjesztette jelentését. A közgyűlés a felmentvényt egyhangulag megadta, mire Rakovszky István elnök felolvasta a közgyűlést üdvözölő táviratokat, majd társai nevében is köszönetet mondott a beléjük helyezett bizalomért és elhagyta az elnöki széket.

A választás tartamára Latinovics Pál nyug. főispánt kérték fel az elnöklésre.

Szencsényi György indítványára újból megválasztották a lemondott elnökséget Rakovszky István, Prohászka Ottokár püspök és Zboray Miklós személyében. A megválasztottak nevében Rakovszky István mondott köszönetet.

Ezután a központi igazgatóság kisorsolt tagjainak helyét töltötték be, majd a számvizsgáló bizottság tagjait választották meg.

A megjelentekhez ezután még Virág István horgosi plébános, dr. Rhédey Gyula veszprémi prelátnak tartottak lelkesítő beszédeket, majd Zboray Miklós alelnök zárta be a közgyűlést.

Délután a Piac téren 8—10.000 ember jelenlétében népgyűlés volt, melyen Huszár Károly szerkesztő, Drozdik Győző káplán, Zboray Miklós képviselő és Haller István főtitkár beszéltek.

Este bankett volt, melyen számos felköszöntő hangzott el.

H I R E K.

Tanítói kinevezés. A közoktatásügyi miniszter Werner József mélykúti róm. kath. elemi iskolai tanítót a tömörkényi állami elemi népiskolához rendes tanítónak nevezte ki.

Áthelyezés. A m. kir. pénzügyminiszter oroszlanosi Törös Sándor kir. tanácsos, pénzügyigazgató helyett hason minőségben Zomborból Szegedre helyezte át.

Áthelyezés. A temesvári postaigazgatóság Pápa József posta- és táviratfőtisztet Temesvárról Óbecsére helyezte át.

Református istentisztelet. A zombori református gyülekezet folyó évi december hó 5-én délelőtt 1/2 11 órakor az ág. ev. imaházban istentiszteletet tart. — Arany Gusztáv, lelkész. Kozma László, e. k. főgondnok.

Az esküdtbírók köréből. A szegedi kir. ítéltábla elnöke a zombori kir. törvényszék esküdtbírójának elnökévé az 1910. év tartamára dr. Eperjessy Béla kir. törvényszéki elnököt, elnökhelyettesé pedig Szodresy Ödön kir. törvényszéki bírót jelölte ki.

Érettségi pótvizsgák. A szegedi tankegyházi főgimnáziumnak december havi pótló és javító érettségi vizsgálatait a tankerületi kir. főigazgatóság a kegyesrendiek vezetése alatt álló szegedi városi főgimnáziumban tartja. Az írásbeli vizsgálatok ideje december 6. napjának reggeli 8 óraja.

Gyászír. Dr. Kek Lajos gyakorló ügyvéd, volt országgyűlési képviselő, november hó 27-én Apatinban 58 éves korában elhunyt. A boldogultnak hűt tetemeit hétfőn délután 4 órakor helyezték nagy részvet mellett az apatini felső temetőben levő családi sírboltban örök nyugalomra.

Diák-sztrájk. A helybeli szerb tanítóképzőintézet második, harmadik és negyedik évfolyamának növendékei állítólag a durva bánás miatt, melyben némely tanáruk allandóan részesítette őket s melyet jobb érzesük el nem viselhetett, sztrájkba lépett. A mindennapi istentiszteletre eljárnak, de sem az előadásokat nem látogatják, sem a bennlakás és ellátás jóteteményét nem veszik igénybe. Elbocsátó levelet is kértek az igazgatóságtól, hogy más intézetbe vétethessék fel magukat, az igazgatóság azonban az elbocsátó bizonyítvány kiállítását megtagadta. Ugy halljuk, hogy Bács-Bodrog vármegye tanfelügyelője egy karlócai kiküldötttel es az intézet volt igazgatójával együtt buzgólkodik a kellemetlen ügy elgázításán.

Változások az ügyvédi kamarában. A szabadkai ügyvédi kamara Jójkics Dusan drt Óbecse, Bárdos Izidor drt és Wodianer Sándor drt Szabadka székhellyel az ügyvédek lajstromába iktatta. Dr. Dembitz Lajos szabadkai és Haller József ügyvédek önkéntes lemondásuk következtében törölte. A kamara tudomásul vette, hogy dr. Löbl Nándor magyarországi ügyvéd Zentara és dr. Eidenmüller Elemér szabályi ügyvéd Ujvidékre költözött. Továbbá Mannheim Emanuel dr. topolyai ügyvéd nevét Manóra igazította ki az ügyvédi lajstromban.

Polgármesterek gyűlése. A rendezett tanácsú városok polgármestereinek országos egyesülete folyó évi december 9-én délelőtt 10 órakor tartja meg közgyűlését Ujpesten a városháza nagytermében. A gyűlés napirendjén szerepel a többi közt egy előadói javaslat a városok háztartásának rendezése dolgában, indítvány a katonabeszállásokról vonatkozó törvény revíziója tárgyában, a városi alkalmazottak vasuti kedvezménye, előadói javaslat a városi tisztviselők nyugdíjügyének rendezése dolgában, tanácsai javaslat a műszaki, pénzügyi, gazdasági, sajtóügyi, jogi, közigazgatási, fizetésrendezési, nyugdíjügyi és szolgálati pragmatika szakosztályok alakítása iránt.

Hangverseny. A zombori szerb polgári dalárda folyó hó 27-én, szombaton a városháza nagytermében hangversennyel egybekötött műkedvelői előadást rendezett a közönség igen eckély részvételével. Az énekszámok igen jók és szépek voltak. Az est fényes sikere a karmester, Czvéjits tanító kiváló érdeme, kinek az énekszámok ügyes összeállításáért s azok szakértelemteljes vezetéséért a legnagyobb elismeréssel adozunk. A szindarab is — tekintve, hogy műkedvelőktől láttuk azt — igen jó sikerült. A darab főszereplői Radanov Koszta, Belyanszki Bojana, Konyovits Lyubica, Erdélyánovits Milán, Sztricsevits Milán és Sarcasanzki István ügyesen játszottak. Gruits Márk, mint rendező, kiváló talentum. Kívánjuk, hogy e szép s nemes célu uton mindig növekvőbb sikert arassanak. Előadás után az ifjuság táncra perdült, amely belenyult a késő reggeli órákba.

A kamarai titkár jubileuma. A szegedi társadalom januárban nagy ünnepséggel készül megülni Perjessy Lászlónak, a kereskedelmi és iparkamara titkárnak kereskedelmi iskolai igazgatói és tanári működésének 30 esztendősi jubileumát.

Petőfi-estély Apatinban. A magyar szabadságharc lánglelkű Tyrtiusának, a szerelem és hazaszeretet örök dicsőségű lantosának, Petőfi Sándornak szentelt az apatini Szabad Lyceum Egyesület a zombori Szabad Lyceum Egyesület és az apatini vegyes énekkar közreműködésével folyó évi november hó 27-én a Kaszinó-Egyesület helyiségeben egy hazafias érzéstől áthatott kegyeletes művész-estélyt, melynek minden pontja egy gyönyörű borostyán levélke volt azon hervadhatatlan babérokoszoruban, mely a lágelme megdicsőült alakját övezi. A pontban 9 órakor megnyitott művész-estély a nagy költő harci riadojának, a „Talpra magyar!“...-nak az apatini vegyes énekkar által történt elnevelésével vette kezdetét, melynek lelkesítő, ideg-razkódtató „Esküszünk!“-je bizonyára felhatott az égben járó nagy Petőfi szellem lelkéig. Az apatini intelligencia halas, tiszteltetéses köszönete, legyen bár csekély, de jól megérdemelt jutalma a művelzetért, amit a jól szervezett, kitünő énekkar még kitünőbb összhangjában nyújtott kardrántásig felbuzdult lelkeinknek. Azt a Petőfi kultuszt és irodalmat, a rövid, de szenvedésteljes életet, jellemet és érzést oly alaposan ismertető felolvasást, mit a „Petőfi Lyrája“ címen dr. Kohlmann Dezső zombori főgimnázium tanár tartott, nem tudjuk érdemesebben méltatni, mint e rövid szavakkal: „Meltó volt Petőfihez!“ Ha a többi nemzeti-égsi községek is elvezhetik a nagy népköltőnkől írott eme fenséges értekezletet, akkor még „az is, ki büszke kart, fenyegetve szegzett nekünk, lesz hódolva a mi népünk s kulesolt kézzel ily fohászt mond: Isten áldd meg a magyart!“... Rácz Somané, Hrabovszki István, Bárdos Armin és Marschall Béla legteljesebb művészi tökélyvel előadott, megzenésített Petőfi dalai igazi nemes élvezetet nyújtottak a fényesen kivilágított ternet szufolásig betöltő uri társaságnak. Rácz Soma a zombori Szabad Lyceum Egyesület elnöke szavalta az „Egy gondolat bánt engemet...“ című melodramát Marschall Béla zongorakísérete mellett. A zombori Szabad Lyceum tagjainak összenek, melyben már a dalokat zongorán kísérő Szántó Károly és Tomcsányi Aladar is közreműködtek és dr. Récei János 32 vetített képpel kísért felolvasása „Petőfi Sándor“ címmel befejezte az előadás sorrendjét, melyek után Schmausz Endre az apatini Szabad Lyceum Egyesület elnöke meleg hangon köszönte meg a társaság sikeres közreműködését; am de a felvillanyozott ifjuság nem engedte befejeződni a sikeres Petőfi-estélyt, hanem a jó zene mellett hájnalig roptak a Petőfi-csárdást amugy Isten igazában... apatiniasan.

Bajai járásbeli községi tisztviselők mozgalma. A bajai járás községi alkalmazottjai anyagi helyzetük javítása érdekében értekezletet tartottak, mely alkalommal a bajai járási községi tisztviselők szövetségének megalakulását egyhangulag elhatározták és megválasztották elnökke Odry István vaskuti segédjegyzőt, jegyzővé Auer Emil bácsbokodi segédjegyzőt, előadóvá pedig Puhl Ferenc vaskuti irnokot. Az értekezlet határozatilag kimondotta, hogy csatlakozik a községi alkalmazottak anyagi helyzetének javítása érdekében megindult mozgalomhoz és a vármegye alispánjához e tárgyban memorandumot intéz.

Letartóztatott kalandornő. Bajáról jelentik: A csendörök elfogták es letartóztatták Szabados Márta 30 éves bálmonostori születésű titkos kéjnot. Szabados Márta Baján az Attila-utcai Elő-féle koresmában Velchner István vaskuti lakosnak ellopta 100 koronát tartalmazó pénztárcáját. A koresmáros felszólítására a pénzt 4 korona híján azonban visszaadta. Mivel Szabados Márta lakás és foglalkozás nélkül csavarog Baján, a csendörök fogva tartják.

Lőkötő csavargó. Versánszky Pál 35 éves regőcei illetőségű többször büntetett csavargó nemrég Istakov Marinkó vajzzkai gazdához szegődött. Az országcsaló eleinte tisztességesen viselte magát, de most kitört belőle a régi természet s gazdájától 2 lovat, kocsit lopott el. A lovakat és a kocsit eladta. A lőkötő és az orgazdák ellen megindult az eljárás.

Alapszabály jóváhagyás. Az újverbászi parkegyesület alapszabályait a m. kir. belügyminiszter a bemutatási záradékkal ellátta.

Kóbor cigányok rahlótámadása. Sipos István szondi földműves péntek éjjel egyedül ballagott hazafelé az országúton. Utközben egy kóbor cigányesapattal találkozott, mely megtámadta, agyba-főbe verte és azután elrabolta 500 koronáját. A csendőrség a rahló cigánykaravánt letartóztatta.

Gondnokság alatt. Petrekánics Márk és Ninesevits András bácsalmási lakosokat elmebetegség miatt gondnokság alá helyeztek.

SZÍNHÁZ.

Vasárnap.

Egy másodrangú bécsi operette-színház vonzódarabjának bemutatásával kedveskedett vasárnap a színház igazgatója, amely nagyobb-számu közönséget és több tapsot érdemelt meg. A bemutatás nevezetessége abban rejlett, hogy **A fürdő szépét** hazánkban Zomborban adták először. Ezzel megelőzte a fővárost, (mert ott csak hétfőn volt a premiérje) és a vidéket. A direktor ambíciója dícséretet érdemel, mely sok fáradságba és nagy költségbe került. De kár volt az ambíciót, a fáradságot és a költséget ezen darabra fordítani, mert a „fürdő szépe” (nem a megismertetője) művészi szempontból nem elégitelt ki bennünket.

Az operette szövegírói egyszerű mesét szöttek. Régi ismerős alakokat és figurákat szerepeltettek sablonos helyzetekben és ismeretes jelenetekben. Az egyszerű meséhez Reinhardt Henrik az „Izé” és az „Édes leánya” operettek jeles zeneszerzője írt, ha nem is egységes és teljes eredeti, de a fülnek tetszetős és kellemes muzsikát. A herceg belépője, továbbá Rozinával énekelt duettje nemsokára ismert és kedvelt zeneszámok lesznek. A közönség nagyon megtapsolta és megismertette Solymosi sikerült kuplét és egy humoros zenéjű triót, melyet Mezei, Harasztí és Solymosi énekeltek. Az ének- és zenekar meglepően jól működött. A kiállítás szép és költséges volt. Az új operettben a főszerepet Mezei M., Harasztí, Remete (rekedt volt) és Solymosi játszották. Jó ripacs maskja volt Turainak, ki az igazgató helyett játszott.

Bárd.

Hétfő.

Az ember tragédiája. Hétfőn a színház a szószoros értelemben véve zsfólva volt. Már kora délután megjelent a színház fekete hirdető tábláján az a szokatlan jelentés: „minden jegy elkelt” s alatta ez idényben az első szerepváltozás Lucifert — Polgár adja.

A darabbal felesleges foglalkoznunk, mert nem hisszük, hogy színházlátogató közönségünk között akadna olyan, aki halhatatlan írónk Madách Imrének ezen örökbecsű alkotását nem ismerné. Az előadás maga eléggé gördülékeny, egyes képei azonban homályosan elmosódottak Polgár (Lucifer) indispozíciója miatt. Játéka teljesen hidegen hagyott, közel sem fedeztük fel benne azt a művészbembert, akinek ismerjük. Hevesi Mária (Éva) gyönyörűen oldotta meg feladatát. Gózon (Ádám) méltó partnere volt. Elégé csinosan alakított a VI. képben Mezei (Hippia) is bachansnői szerepében. Érthetetlennek tartjuk Sárvári Nusinak (Helena) előterbe tolását, aki a vezetőségnek vele szemben tanusított jóindulatát még azzal sem igyekszik meghálálni — ha már alakítani nem tud — hogy a szerepét megtanulja. Boszantóan hatott a VII. képbeli szereplése, ahol az

igazgató nyílt színen igyekezett játékát a keretbe beilleszteni. A bucsuzásnál dadogásával az igazán szép jelenetet komikussá tette. Mint nemtő főangyal sokat mozgott s ezzel a szép kép illúzióját lerombolta. Több figyelmet és szorgalmat ajánlunk. A IX. kép fen-ségességét — sajnálattal kell bevallanunk — az elsőrendű művésznők helyén nem való gyermekes tréfái tönkretették. A zenekar, illetve annak ügyes vezetéseért a karmester őszinte elismerést érdemel.

Kedd.

Kedden játszották másodszor Fulda „Tökfilkő”-ját majdnem üres ház előtt. A szereplőktől nem tagadhatjuk meg az elismerést. Gózon (Justus), Hevesi M. (Doris) kiváló ügyes alakítást mutattak be. Solymosi (Vilibald), Turai (Gerhard) napról-napra jobban és jobban megnyerik a közönség rokonszenvét; a mai játékkal újlag bebizonyították, hogy nemcsak tehetséges, de egyúttal lelkiismeretes és ambiciózus színészek. (Nagy Pál (Kurt) ami eredményt elérne elegáns öltözeteivel, érthetetlen hadarásaival azt is lerontja. Sárvárit (Lucy) dícséret illeti, hogy nem nagyon erőlködött szerepének kidomborítására, így sikerült neki díszkrét maradni. Nickyné (Schirmerné) és Harasztí (Lisbeth), valamint Tihanyi (Doktor) jók voltak. Erdélyi (a bíró) nem tudta szerepét, adakozott. —r.

Polgár Károly a délvidéki szinkereület direktora megérkezett Budapestről és megszerezte Lengyel Menyhértnek „*Tai-fun*”, Pásztor és Vincének „*Tilos a csók*” és Freydeau „*Botrány*” című darabok előadási jogát. *Tai-fun* az idei saison slágerdarabja, amely Budapesten a Vigaszínházban óriási hatást ért el. A vidéken Kolozsváron, Nagyváradon, Kassán és Aradon nagy sikerrel került színre. A fiatal magyar drámaíró jeles darabját nemsokára Bécsben és Berlinben is adni fogják. Reméljük, hogy a kitűnő színművet Polgár igazgató még az idei színházi ciklusban előadhatja.

Vigyázzunk az egészségünkre.

VIII.

A tüdővész.

IV.

Eddigélé olyan orvosságot nem találtak még fel a tudósok, mely a tüdővészben szenvedőt meg tudja gyógyítani. Azt azonban már a tapasztalás mutatja, hogy ha ahhoz értő orvosok tanácsa szerint él valaki, igen gyakran kigyógyul betegségéből. Nem orvosság adja vissza egészségét, hanem az orvos által kiszabott életmód, a természet gyógyító erőinek helyes felhasználása. Minél hamarabb kezd el a beteg a helyes gyógyító mód követését, annál biztosabb annak eredménye.

Hogy az ember a tüdővést kikerülje, arra nézve a következőket tanácsolhatjuk polgártársainknak:

1. Igyekezzünk már a gyermekeket úgy nevelni, hogy testök a betegségekkel való küzdelemre meg legyen edzve, szoktassuk őket hideghez, meleghez, adjunk nekik jó táplálékot, gondoskodjunk arról, hogy jó levegőben a portól védve éljenek, nehéz munkával őket meg ne erőltessük, de henye élethez se szoktassuk, legkivált pedig oktassuk őket arra, hogy legfőbb javunknak, egészségünknek legelső öre, legnagyobb gondviselője a tisztaság.

2. Ha családunk valamelyik tagja tüdő-

vészben megbetegszik, járjunk utána szorgalmasan, hogy gyógyítóintézetbe kerüljön, s így ragadós betegségét a családban másik tag meg ne kaphassa. Ha elvittük őt ilyen intézetbe, akkor lakásunkat meszeljük ki újra, a beteg által használt ág- és ruhafélét forró lugban szapultassuk ki és minden tárgyat, amelyhez az ő általa kiköhögött köp oda-tapadhatott, forró luggal mossunk le, valamint a szoba padlóját is ilyen vízzel több ízben, jó erősen fel kell surolnunk. Hasonlóképpen kell tennünk, ha családunk valamely tagja e betegségben elhalálozott.

3. Lakásunk tágas, jó levegőjű, világos és gyakran szellőztetett legyen, testi ruhánk pedig, mely a mi legszűkebb lakásunk, minél többször változtattassék, s mindig az időjárás szerint való legyen. Különösen azt a borzasztó helytelen szokást, mely sok vidéken az asszonyok és leányok közt divatozik, hogy t. i. 15—20 szoknyát is felszednek magokra, minden lehető módon igyekezzenek kiirtani. El lehet képzelni, hogy ezek közt a szoknyák közt mennyi por és ezzel együtt mennyi kór tanyázik, kivált ha, ami gyakori, az alsóbbak nem is egészen tiszták. Ez a viselet, amilyen díztelen, olyan helytelen is. Nyáron igen meleg, s azonkívül magába szed minden sárt, csatakat s azzal együtt temérdek betegség okozó csirát.

4. Ne sajnáljuk magunktól a jó és kielégítő táplálkozást. Erre sokan azt mondják, hogy: igen, de nem telik. Ez nem igaz. Magyarországon ma már igazán el lehet mondani, hogy „aki dolgozik, nem fázik és nem éhezik”. Hiszen a mai időben a legutolsó napszamos ember is olyan jól megkeresheti az élelmét, hogy e tekintetben szükseget nem szenvedhet. Csak ne költse el más, haszontalan dolgokra keresetét, marad neki annyija, melyből magát és cselédeit kellőképp elláthatja élelemmel.

5. *Soha ne éjszakázzunk, ha csak erre a végső szükség nem kényszerít.* Tartsa meg mindenki azt a szabályt, amit egy példabeszéd mond:

„Régi példabeszéd: étel, ital, álmom
Hogy az egészséghez szükséges ez három.”

Az, aki alvásában megrövidíti magát, meglolja önön egészségét. Az álmom: második táplálkozás, mert az alvó ember sokkal kevesebbet fogyaszt teste erejéből, mint az ébren levő. Gondoljunk csak arra, hogy is érezzük magunkat egy átvirrasztott éjszaka után? Milyen szinben van az, aki nem aludta ki magát és milyen friss az, aki jól megadta testének a kellő éjszakai nyugodalmat! Óriási a kettő közt a különbség. Háttha még hozzávesszük azt, hogy az, aki az álmát meglolja, rendszeren azért teszi ezt, hogy mulató cimborák zsfolt társaságában, pipafüstös levegőben, többnyire táncal és duhajkodással töltse el az éjszakának alvásra rendelt óráit.

Nem is azt mondjuk, hogy sohase mulasson a fiatalság Tancoija ki magát kedvére, míg a komor öregség nem veszi el tőle a kedvét, de — tartson ebben is mértéket. Ne robotból ugráljon, hanem gyönyörűségéből. Az pedig, hogy kivilágos kivrattig tartson a tánc, határozottan egészségtelen, helytelen. És az, aki gyenge, akinek családjában már megmutatta a tüdővész az ő hatalmát, semmi esetre se táncoljon. Mert neki kétszeresen veszedelmes ez az erőltetett mozgás, először azért, hogy tulságosan felhevül a sok ember által ugyis felfűtött levegőjű helyen, másodszor azért, hogy sok port s ezzel sok szennyet és sok betegségerjesztő csirát kell

ugyis kevés ellentálló erővel rendelkező tüdejébe beszívnia.

Aki sokat éjszakázik, az rendesen elsoványodik, szintelen, vértelen lesz, kigyengül. Az ilyen testű embernek csak egy kisebb meghülés kell, már nem lesz képes arra, hogy a tüdővész csiráinak a rossz életmódja által kinyitott kaput a kellő időben becsukja s ha csak kevés hajlandósága van rá, idő előtt áldozata lesz ennek az átkos betegségnek.

6. Nem mulaszthatjuk el, hogy itt is óva intsük polgártársainkat a *szeszes italok mértéktelen élvezésétől*, mert az bizonyos, hogy a mértéktelen italozás, akár bor, akár sör legyen annak a tárgya, szivét, máját, veséjét megrontja az embernek. Kigyengíti, elerőtleníti a testet s így határozottan neveli a tüdővészre való hajlandóságot. — Azt, hogy a pálinka erős méreg, hisszük és valljuk. A borra nézve Vörösmarttyal tartok:

„Bort megissza magyar ember, jól teszi,
Okkal-móddal meg nem árthat a szesz.“

Az ok és mód a mértékben van. Aki ebédjére, vacsorájára egy-egy pohárka bort megiszik, az valami nagy kárt nem tesz az egészségében, de aki virtust csinál abból, hogy minél többet igyék, vagy aki gyakran a sárga földig leissza magát, egyrészt emberi mivoltából vetkőzik ki, — mert hiszen előbb majomná, később disznóvá lesz, — másrészt teljesen alássa egészségét, minden betegség kóros csirájának lehetővé teszi, hogy az testében tanyát verjen magának.

Talan sokat is beszéltünk már erről a nagy nyavalyáról, a tüdővészről. De ha elgondoljuk, hogy a legmagyarabb nép közt az Alföldön milyen pusztításokat visz ez a betegség végbe, elborul előttünk a világ. Az a veszteség, amit az embernek ez ádáz ellensége okoz, alig gondolható el. Egyrészt, mert rendesen a munkát legjobban bíró korbán sorvasztja el legszebb, legerősebb embertársainkat, másrészt, mert aki benne szenved, legjobb akarattal is csak alig tud valamit használni övéinek, csak fél-, negyedrészt munkát végezhet s így terhére válik magának és családjának. Mennyi munkaerő, hány nap-szám lesz ilyen módon semmivé! Az ilyen szenvedőnek aztán külön koszt, orvoslás, ápolás kell. Mennyi pénzérték megy így veszendőbe! Azért százszor ismétljük, tegye meg mindenki a kötelességét abban a küzdelemben, melyet a tüdővésszel szemben most már világszerte folytat az emberi társadalom, a küzdelemnek előbb-utóbb meg lesz az eredménye s e diadal nagy lépés lesz az embernek lassu, de biztos előrehaladásában.

HIRDETÉSEK.

Földeladás.

Zombor szab. kir. város határában a „Milcsics“ szállásosportban az új militicsi vasuti állomáshoz közel, egy tagban fekvő 24 1/2 kat. hold szántóföld — melyre 16000 korona 6%-os kölcsön van bekebelezve — előnyös feltételek mellett **dr. Henneberg Géza** zombori ügyvéd által azonnal **eladatik**, esetleg **haszonbérbe adatik**.

273-3-3

338.839/F. IV. 1909. szám.

Árverési hirdetmény.

A kézbesítetlen küldemények a vasuti üzletszabályzat 70. §-a értelmében az alább felsorolt állomások teheráru raktáraiban dél-élt 9 órakor a következő napokon fognak azonnali készpénzfizetés mellett nyilvánosan eladatni:

Budapest ny. p. u. állomáson 1909. évi december 14-én, Pozsony állomáson december 29-én, Budapest-dunaparti t. p. u. állomáson december 21-én, Győr állomáson december 17-én, Szabadka állomáson december 16-án, Ujvidék állomáson december 22-én, Pápa állomáson december 16-án, Kassa állomáson december 20-án, Losonc állomáson december 21-án, Miskolc-gömöri p. u. állomáson december 20-án, Eszék állomáson december 16-án, Szeged állomáson december 16-án, Temesvár-Józsefváros december 22-én, Debrecen állomáson december 28-án, Szatmár-Németi állomáson december 16-án, Kolozsvár állomáson december 22-én, Nagyvárád állomáson december 16-án, Arad állomáson december 13-án, Békéscsaba állomáson december 14-én, Pécs állomáson december 16-án, Zágráb állomáson december 22-én, Fiume állomáson december 21-én, Sátoraljaujhely állomáson december 29-én, Szolnok állomáson december 28-án, Nagyszében állomáson december 16-án, Brassó állomáson december 21-én.

Budapest, 1909. november hóban.

A m. kir. államvasutak igazgatósága.

(Utánnomás nem díjazatik.)

276-1

293539/AI.

Hirdetmény.

Félaru vasuti jegy váltására jogosító arcképes évi igazolványok kiállítására és a már használatban levőknek érvényesítése az 1910. évre.

Az állami és törvényhatósági tisztviselők, valamint a községi és körjegyzők és a rendezett tanácsú városok tisztviselői félaru vasuti jegy váltására jogosító arcképes évi igazolványai a *jövő 1910-ik évre leendő érvényesítés végett a magyar királyi államvasuti igazgatóságához (Budapest, Andrássy-ut 73-75.) már beküldhetők, legkésőbb azonban december hó 31-éig okvetlenül beküldendők.*

Azoknak az igényjogosultaknak, kiknek a folyó évben arcképes évi igazolványuk még nem volt, a jövő 1910-ik évre azonban ily igazolványt maguk részére szerezni kívánnak, az igazolvány kiállítását ugyancsak a fent jelzett időben kell kérelmezniök.

Különösen figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy az igazolványok érvényesítéseért és az újak kiállításáért *járó 1 korona kezelési illeték m. kir. postabélyegekben rovandó le. A postabélyegek a betérjesztendő névjegyzékre vagy kérvényre ragasztandók fel.*

Készpénz vagy okmánybélyeg kezelési illeték fejében el nem fogadtatik.

A hivatalok részéről betérjesztendő névjegyzékek az előirt záradékkal és a hivatali peccséttel látandók el.

Ez alkalommal a nyugdíjasokat arra is figyelmeztetjük, hogy a folyamodványon a lakhelyükre illetékes közigazgatási hatóság által igazoltatni kötelesek azt, hogy semmi-féle díjazott tisztséget vagy fizetéssel járó hivatalt nem viselnek.

Budapest, 1909. évi november hó 8-án.

A m. kir. államvasutak igazgatósága.

266-7-3

60 fillért

akár bélyegben is,
ha küld az alanti
cimre, megkapja

Tabori Róbertnének

Egy igazi anyja

:szellemi hagyatéka:

című kis művét.

LENGYEL ÖDÖN

Bpest, VI., Andrássy-ut 27.

12174/tkvi 1909. szám.

Árverési hirdetmény.

A zombori királyi törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a zombori takarékpénztár végrehajthatónak Kubatovits János végrehajtást szenvedő elleni 1600 korona tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (és a kir. járásbíró) területén lévő, Zombor város határában fekvő, a zombori 7559 sz. betétben Kubatovits János (János fia) végrehajtást szenvedő tulajdonául bejegyzett A. I. 1. sor, 4884/18. hr sz. 176 öles jószágtestre és 10. ö. i. sz. a. házra 3420 korona kikiáltási árban az árverést elrendelte

Az 1909. évi december hó 23-ik napján délután 3 órakor a kir. törvényszék árverési helyiségében megtartandó nyilvános árverésen az utóajánlatot tevő által ígért 2640 koronán alul el nem adható.

Az utóajánlat akkor is kötelező, ha az ajánlattevő az árverésnél meg nem jelent Ha az árverésen az utóajánlatnál nagyobb ígért nem tétetett, az ingatlan az ajánlattevő által megvettnek jelentetik ki

Az újabb árverés költségeit a vevő az ígért vételáron felül köteles fizetni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881. LX. törvényeikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az, aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígértet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár %-a szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi %-ig kiegészíteni. Ha ennek a kötelezettségének eleget nem tesz, ígérete figyelmen kívül marad és az árverésben, melyet haladéktalanul folytatni kell, többé részt nem vehet.

A kúrestár, mint árverelő, bánatpénzt letenni nem köteles. Nem kötelesek bánatpénzt letenni az 1889. XXX. t. c. 10. §-ának második bekezdése alapján adómentes záloglevelek kiboecátására jogosított és Budapesten székelő részvénytársaságok és szövetkezetek, valamint az 1893. XXIII. t. c. alapján alakult központi hitelszövetkezet, a javukra zálogjoggal megterhelt ingatlan elárverezésénél Abban az esetben, amelyben az árverelő a törvény értelmében a bánatpénzt elveszti, a bánatpénz letétele alól fölmentett árverelő a telekkönyvi hatóság felhívásának kézhezvételétől nyolc nap alatt a bánatpénznek megfelelő összeget bírói letétbe helyezni köteles.

Zombor, 1909. évi november hó 11-én.

A kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

Radány,

kir. tszéki bíró.

275-1